

ASPECTS OF THE COMMUNIST PARTY OF ROMANIA IN PRAHOVA COUNTY DURING THE INTERWAR PERIOD

Vasile-Virgil Coman
PhD

Abstract: An eloquent picture of the size of the Prahova communists is also provided by some figures in the Special Report of the P.S.C.R. Section of Ploiești between May 1921 and June 1922, which shows that there were 28 public meetings and meetings 16.000 manifests were broadcast, their large share being consumed in the electoral campaign. Thus, in the parliamentary elections of March 1922, the Communist Party won 8863 votes, 1.9% of the total votes, ranked 6th out of the eight groups participating in the polls ahead of the progressive conservatives. The 2nd Congress of the Communist Party of Romania, held six months after the elections, gave due consideration to the positive role played by the electoral campaign. The conference was held in Prahova county, in Ploiesti on 3-4 October 1922. For the parliamentary elections of 20 December 1933, P.C.d.R. presented himself through the new political formation, the Labor League, which submitted the party list in 13 constituencies, including Prahova County, comprising 8 candidates. Thus, in these elections to the Assembly of Deputies in December 1933, the Labor League in the Prahova constituency obtained 366 votes (0.52%), and ranked 11th out of the 13 groups participating in the polls, outpacing the Jewish Party (0.31) and Independent Candidates (0.08%). For the parliamentary elections of December 20, 1937, the P.C.d.R did not apply because it was unable to unify all the organizations and workers' parties who had to appear in the elections against the Iron Guard and the government list, but also because of the pact non-aggression between the P.N.T. led by Iuliu Maniu, "Everything for the Country" Party, and P.N.L-G. Bratianu.

Keywords: the Communist Party of Romania, Prahova County , interwar period , parliamentary elections , electoral score.

În contextul internațional al răspândirii comunismului, în cât mai multe state, acesta a prins rădăcini și în România. Constituirea Partidului Comunist a avut loc în ziua de 8 mai 1921, în urma deciziei delegaților Partidului Socialist, care au decis să adopte ideologia bolșevică. Perioada de început a formațiunii a stat sub semnul legăturilor cu Internaționala a III-a Comunistă, de la care s-a adoptat programul și organizarea.

Situația mișcării comuniste, în județul Prahova, a fost identică cu cea a formațiunii din care s-a format, adică Partidul Socialist. Deși aveau forțe slăbite, comuniștii au extins activitatea lor electorală ca și de reorganizare a vieții de partid. În acest sens, documente ale vremii ne furnizează date despre tumultuoasa activitate ce a susținut-o în campania electorală organizația Partidului Socialist-Comunist din județul Prahova, aflată în plin proces de constituire. Ea a depus lista partidului pentru alegerile parlamentare din martie 1922, ce cuprindea 8 candidați, în fruntea căreia se afla Constantin Mănescu, muncitor metalurgist prahovean, absent și el atunci ca și alți candidați comuniști, fiind arestați. Pe listă mai figura Al. Dobrogeanu-Gherea, țăranul Nicolae Lambru, Gheorghe Cristescu, I. Neagu-Negulescu, Samuel Margules, sondorul Dumitru Aricescu, N. Marian¹.

La întrunirile din 20,22,26 februarie 1922, ținute la Ploiești, precum și Câmpina din 26 februarie, mii de alegători au luat cunoștință de programul electoral al P.S.C. expus de Nae Georgescu, Al. Spirescu, Gh. Florescu, P. Bogdan, Ghiță Marinescu, Nicolae Bojan, Olimpiu Georgescu, Eugen Ionescu și de la centru de Mihail Cruceanu². O imagine elocventă a dimensiunii

¹ „Monitorul Oficial”, nr. 277 din 10 martie 1922, pp.12071-12072.

² Simion Cutișteanu, Gh. I. Ioniță, *Electoralul din România în anii interbelici*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1981, p. 36.

comuniștilor prahoveni ne este oferită și de câteva cifre din Darea de seamă a secțiunii Ploiești a P.S.C.R., pe perioada mai 1921-iunie 1922, care arată că în acest răstimp s-au ținut 28 de ședințe și întruniri publice, s-au difuzat 16.000 de manifeste, ponderea mare a acestora consumându-se în campania electorală³. Astfel în aceste alegeri parlamentare din martie 1922, Partidul Comunist a obținut 8863 voturi, adică 1,9% din total voturi, s-a situat pe locul 6 din cele 8 grupări participante la scrutin înaintea conservatorilor-progresiști.

Congresul al II-lea al Partidului Comunist din România, ținut la șase luni după alegeri, a dat cuvenita apreciere rolului pozitiv avut de campania electorală. Conferința s-a ținut în reședința județului Prahova, la Ploiești în zilele de 3-4 octombrie 1922, având următoarea ordine de zi: 1. Rapoartele comitetului; 2. Chestiunea sindicală; 3. Chestiunea agrară; 4. Chestiunea naționalităților; 5. Presa; 6. Program și tactică; 7. Organizare și statute; 8. Alegerile comitetelor; 9. Diverse⁴. La lucrările sale au luat parte 34 de delegați: 12 membri ai Comitetului Executiv al partidului; 18 delegați ai secțiunilor și grupărilor din București, Craiova, Turnu-Severin, Ploiești, Galați, Brașov, Constanța, Târgu-Mureș, Timișoara, Focșani, Arad, Sibiu, 2 reprezentanți ai tineretului, o delegată a cercului feminin și un reprezentant al Federației Comuniste Balcanice.

Raportul general despre activitatea partidului pe perioada de la crearea sa și până în octombrie 1922 a fost prezentat congresului de către Marcel Pauker, membru al Comitetului Executiv și al secretariatului. Prima parte a raportului reprezenta un istoric al P.C.d.R, al mișcării tineretului și a sindicatelor. Raportul a relevat, de asemenea, legăturile partidului cu Cominternul și Federația Comunistă Balcanică. Problema agrară a ocupat un loc însemnat în dezbaterile și documentele Congresului al II-lea al P.C.d.R. Acest congres a scos în evidență caracterul incomplet al reformei agrare din 1921, faptul că ea n-a rezolvat pe deplin problema agrară în țara noastră. Congresul s-a pronunțat hotărât împotriva marii proprietăți agrare care persista după reforma din 1921, pentru împrumutarea fără despăgubirea țăranilor lipsiți de pământ sau cu pământ puțin, pentru apărarea drepturilor și intereselor țăranimii muncitoare. În raport s-a acordat atenție problemei autonomiei sindicale, se susținea ca, în interesul luptei economice a muncitorilor, sindicatele din România să se afilieze la Internaționala Sindicală Roșie.

O altă problemă dezbătută la Congresul al II-lea al P.C.R. a fost cea a naționalităților. Raportul, prezentat de E. Rozvan, a arătat că, deși această chestiune nu va fi discutată în întregul ei, ci va fi trimisă unei comisii de studiu. Raportul asupra statutului partidului a fost citit de Marcel Pauker, el a arătat că statutul trebuie considerat ca provizoriu la o mai atentă studiere a situației partidului. În articolul unu se definea P.C.d.R. ca secție a Internaționalei a III-a Comuniste. Reprezentant al P.C.d.R. pe lângă Comitetul executiv al Internaționalei Comuniste a fost desemnat Gh. Cristescu. Însemnătatea Congresului al II-lea al P.C.d.R., ținut secret la Ploiești în zilele de 3-4 octombrie 1922, constă în faptul că a adoptat o serie de documente care vizau întărirea partidului și intensificarea activității sale pe toate planurile. El a ales pentru prima oară organele conducătoare ale partidului și a adoptat primul statut al Partidului Comunist.

Cu prilejul conferinței româno-sovietice desfășurată la Viena între 27 martie-2 aprilie 1924, P.C.d.R. a lansat lozincă autodeterminării Basarabiei prin organizarea unui plebiscit în acest teritoriu, situându-se de partea Moscovei. În acest context guvernul român a trecut la scoaterea P.C.d.R. în afara legii. La Conferința Blocului Democrat Muncitoresc-Țărănesc din martie 1926, ținută la Turnu-Severin împreună cu cei nouă delegați reprezentând B.D.M.Ț., București, Comitetele de Front Unic din Craiova, Timișoara, Arad, Iași, Oradea, Brașov și Turnu-Severin au ascultat și aprobat rapoartele politic și organizatoric, prezentate de Eugen Rozvan și H. Șternbeg, programul în 18 puncte al Blocului, au hotărât crearea Blocului Muncitoresc Țărănesc ca organizație pe întreaga țară, alegând și Comitetul Central. În județul Prahova pentru alegerile parlamentare din 1926 și-au depus candidatura următorii: Gh. Florescu, St. Stoica, Gh.M. Petrescu,

³ *Documente din istoria partidului comunist și a mișcării muncitorești revoluționare din România, 1921-1924*, București, Editura Politică, 1970, p.245.

⁴ Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, *România după Marea Unire*, vol. II, Partea I, 1918-1933, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 183.

N. Lambriu, Samuel Margulies, Ilie Brănișteanu, St. Bonțilă, D. Șerban⁵. Astfel în aceste alegeri parlamentare pentru Adunarea Deputaților din 1 iunie 1926, Blocul Muncitoresc Țărănesc a obținut 814 voturi (1,41%), procent asemănător cu cel la nivel național de 1,49%, s-a situat pe locul 6 din cele 7 grupări participante la scrutin devansând Partidul Social-Democrat (1,11%), și la un procent aproape egal cu Liga Apărării Național-Creștine (1,42%).

Într-o adresă către șeful Brigăzii de Siguranță Câmpina, din 10 noiembrie 1926, s-a instituit un comitet clandestin central al „Uniunii tineretului comunist” în România, cu sediul în București, iar conducerea efectivă o are Sendor, zis Broitman, luând ființă mai multe comitete în: Turnu Severin, Craiova, București, Ploiești, Brăila, Galați, Constanța, Chișinău, Iași, Focșani, Cernăuți, Cluj, Târgu-Mureș, Oradia Mare și Brașov⁶.

La Tipografia „Voința Prahovei” din Ploiești s-au găsit și au fost confiscate manifeste ale Sindicatelor-Unitare din județul Prahova destinate pentru ziua de 1 mai 1927 și s-a împiedicat răspândirea acestora.⁷

Ședința C.C. al P.C.d.R., convocată imediat după aflarea știrii că țara va avea alegeri parlamentare fixate pentru 7 și 10 iulie 1927, a discutat despre necesitatea și modalitatea participării active la acest important eveniment politic. În acest scop au fost întrunite plenara C.C. al B.M.Ț. în zilele de 9-10 iunie și Conferința Blocului, între 12-14 iunie 1927. Plenara a hotărât participarea la alegerile parlamentare și a adoptat un prim șir de măsuri ce aveau să pregătească cadrul organizatoric al campaniei electorale. Rezultatul alegerilor parlamentare din circumscripția Prahova din 7 iulie 1927 era dezastruos pentru B.M.Ț., obținând un scor electoral mai mic față de alegerile din 1926, 425 voturi (0,67%) situându-se pe locul 6 din cele 7 grupări participante la scrutin, înaintea P.S.D. care a obținut 280 voturi (0,44%)⁸.

Centrele comuniste cunoscute ale B.M.Ț. erau cele de la rafinăriile „Unirea”, „Orion”, „Orion-mașini”, unde capii mișcării au depășit „*principiile teoretice, trecând la o acțiune desmățată de terorizare a lucrătorilor care nu le împărtășesc ideilor lor anarhice*”⁹. În urma cercetărilor făcute de autoritățile polițienești, s-a constatat că exista la aceste rafinării, un consiliu zis „sovietic”, format din Dumitru Șerban, Pața Nicolae, Mihai Ioniță, Ion Niculescu, și o serie de agitatori. Acesta răspândea broșuri în care se pleda pentru amnistie. Poate că nu toate metodele folosite de acest consiliu au fost binevenite, fapt pentru care, un număr de 58 de lucrători, în frunte cu Gh. Petrescu, au înmănat un memoriu –protest conducerii întreprinderilor și poliției, prin care cer „*să fie apărați de lege și autorități*”¹⁰. Alte centre comuniste erau în zonele mai de margine ale orașului Ploiești, cum era cel de pe strada București, la nr. 39 sau cele de la cluburile sportive. Printre membri marcanți ai B.M.Ț., cunoscuți pentru opiniile lor radicale, se numărau Ilie Gheorghiu, I. Șerban, Gh. Florescu, Cristea Stăncescu, Șt. Bonțilă, cismarul I.P. Crețu, precum și secretarul Comitetului Executiv al Regionalei Prahova al B.M.Ț., Valeriu Vlase. Conferința regională Prahova a B.M.Ț. din 25 noiembrie 1928, desfășurată în sala „Elizeu”, a reunit peste 300 de persoane din Ploiești, Câmpina, Mislea, Runcu, Moreni și Pleașa¹¹.

Regența i-a încredințat mandatul lui Iuliu Maniu, la 8 noiembrie 1928, odată cu formarea guvernului s-a hotărât dizolvarea parlamentului și organizarea de alegeri în zilele de 12 decembrie pentru Adunarea Deputaților și de 15-19 decembrie pentru Senat. Partidul Național-Țărănesc a încheiat carteluri electorale cu Partidul Social-Democrat, Partidul German, Partidul Poporului Maghiar. În noiembrie, au avut loc tratative la București, între Blocul Muncitoresc-Țărănesc și Partidul Socialist al Muncitorilor, nuanța Gherlterter pentru încheierea unui Front Unic pe baza unui

⁵ „Monitorul Oficial”, nr. 122 din 4 iunie 1926, pp. 8046-8048.

⁶ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova, Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 4/1919-1926, f. 83.

⁷ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova, Fond Chestura Poliției Ploiești, dosar 135/1927, f.163.

⁸ „Monitorul Oficial”, nr. 153 din 14 iulie 1927, pp. 9608-9610.

⁹ „Lumina”, Ploiești, nr.3, 1 martie 1929, p. 1.

¹⁰ Emilia Luchian, *Fereastră în timp. Orașul Ploiești în anul 1928*, Cerașu, Editura Scrisul Prahovean, 2010, p. 237.

¹¹ „Înainte”, Ploiești, 29 nov. 1928, p.1

program minimal. La aceste tratative din partea ploieștenilor a fost delegat avocatul Nicu Stroescu. În această campanie electorală B.M.Ț a avut probleme de rezolvat : „programul războinic în care parte rămân dezideratele chiar pentru Rusia sovietică” , a determinat trimiterea unei circulare din partea ministrului Al. Vaida-Voevod, prin care se comunica că vechile măsuri împotriva comuniștilor rămân în vigoare și deci era necesară observarea cu atenție a activității B.M.Ț. În ultimele zile ale campaniei electorale i s-au confiscat și i s-au interzis întrunirile¹².

În cadrul întrunirii din Câmpina, ținută în sala „Bulevard”, în data de 6 decembrie, la care a participat și 25 de tineri meseriași din Câmpina și 4 membri ai B.M.Ț. din Ploiești, iar de la București –Lucrețiu Pătrășcanu, Mihail Macavei, V. Sârbu și N. Lambriu, s-a subliniat scopul acestei organizații în campania electorală ce derula. B.M.Ț. își propune un „program amplu de măsuri în favoarea păturilor muncitoare de la orașe și sate”¹³, și anume: desființarea tuturor impozitelor indirecte și pe salarii, desființarea siguranței și a jandarmeriei, împrumutarea fără plată, anularea legilor antimuncitorești, antițărănești și a celor îndreptate contra minorităților naționale, anularea legii antisindicale și a hotărârilor luate pe baza legii Mârzescu, drept de vot de la 18 ani, socializarea mării industriei, care să intre sub controlul muncitorilor din întreprinderile respective, legislație muncitorească, impozite directe, progresive, măsuri contra speculei, cametei și a scumpirilor, clădirea de locuințe ieftine de către stat și comune, libertăți pentru minoritățile naționale, legalizarea P.C.R. și a U.T.C., a Ajutorului Roșu și a organizațiilor sportive și culturale ale muncitorilor, guvern muncitoresc și țărănesc. Este de notat părerea profesorului și politicianului conservator-progresist I.A. Bassarabescu cu privire la mișcarea comunistă, redată de ziarul local „Luceafărul”. Iată răspunsul acestuia la întrebarea „Ce părere aveți despre comunism ? Ar putea avea vreun rost în viața noastră de stat ?” : „Nu. Principiile socialiste sunt inerente epocii actuale, însă societatea noastră nu este destul de coaptă pentru a le adapta, cu atât mai mult comunismul, pe care chiar socialiștii îl resping. Comunismul este o importanță cu desăvârșire străină, speculată de câțiva și pe care masele noastre nici nu o înțeleg ...”¹⁴

În circumscripția Prahova pentru alegerile parlamentare din 1928 și-au depus candidatura următorii: Ilie Gheorghiu, N. Lambriu, Gh. Florescu, S. Mărculescu, S. Cristea, St. Bontilă, D. Șerban, I. Anca. Astfel în aceste alegeri pentru Adunarea Deputaților din 12 decembrie 1928, Blocul Muncitoresc Țărănesc a obținut 544 voturi (0,86%) și s-a situat pe ultimul loc din cele 7 grupări participante la scrutin¹⁵.

În nota informativă nr. 58801, a Chesturii Poliției Ploiești din 6 noiembrie 1929, se specifică faptul că în apropiata judecare a dizolvării sindicatelor unitare din Ploiești, conducătorii comuniști, în urma ordinelor primite de la centru, cât și din proprie inițiativă, sunt decizi să nu mai insiste pentru menținerea lor și deci pentru câștigarea procesului, întrucât sunt convinși că guvernul are dorința de a-i dizolva. În continuare se arată că P.C.d.R. va respecta sentința de dizolvare, însă au hotărât ca imediat să înființeze așa zise „Sindicate Independente”, în care să intre toți simpatizanții sau aderenții politiciii comuniste, odată cu aceste sindicate, au hotărât să tipărească și o gazetă ca organ de publicație, intitulat „Muncitorul Zilnic” sau „Munca Zilnică”¹⁶. La 6 noiembrie 1929, la periferia orașului Ploiești au fost răspândite manifeste prin care C.C. al P.C.d.R. și C.C. al U.T.C. din România s-au adresat către muncitori, țărani și soldați în care au fost chemați pentru ziua de 7 noiembrie 1929 cu ocazia împlinirii a 7 ani de la instaurarea regimului comunist în U.R.S.S.¹⁷

Într-o notă informativă se specifică faptul că procesul pentru dizolvarea Sindicatelor Unitare din Ploiești, a fost amânat pentru ziua de 13 decembrie 1929, iar această dată coincidea cu mare manifestație socialistă a muncitorilor din București din 13 decembrie 1918. Astfel „comuniștii din Ploiești intenționează să provoace întruniri pe fabriciși eventual, mari manifestațiuni de stradă,

¹² „Ploieștii”, Ploiești, nr. 329, din 16 decembrie 1928, p.2.

¹³ *Ibidem*, p. 1.

¹⁴ „Luceafărul”, Ploiești, 5 martie 1929, p.3

¹⁵ „Monitorul Oficial”, nr. 283 din 19 decembrie 1928, pp.10706-10707.

¹⁶ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova, Fond Chestura Poliției Ploiești, dosar 182/1929, f.53.

¹⁷ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova, Fond Chestura Poliției Ploiești, dosar 135/1927, f.64.

dacă vor avea posibilitatea. În urma închiderii sediului Sindicatelor Unitare din localitate, comitetul partidului comunist fiind în imposibilitate de a mai putea plăti ratele imobilului din strada regina Maria, a hotărât ținerea unei întruniri publice, în ziua de 10 noiembrie a.c. pentru a solicita de la muncitori, ajutorul necesar. Acesta este motivul arătat de ei. În fond întrunirea este convocată, pentru a se comemora aniversarea a 12 ani, de la înființarea regimului comunist în Rusia."¹⁸

Într-o notă informativă a Chesturii Poliției Municipiului Ploiești se arată că executiva Blocului Muncitoresc-Țărănesc le vinde muncitorilor din rafinării, prin delegații lor 50 de exemplare din ziarul „Înainte”, nr. 18, cu data de 21 decembrie 1929 și 50 exemplare din ziarul „Viața muncitoare”, nr. 34 din 22 decembrie 1929 aduse de la centrul de curieri speciali¹⁹. În nota informativă nr. 596 din 22 ianuarie 1930 a Comisariatului de Poliție Câmpina se precizează faptul că s-au răspândit un număr de 151 manifeste comuniste în schela societății „Steaua Română” situată la periferia orașului Câmpina de către doi necunoscuți, probabil comuniști²⁰.

Au fost luate măsuri ca aparatul polițienesc, în unire cu detașamentul de gardieni, să întreprindă patrule pe la periferiile municipiului Ploiești, iar pe la fiecare rafinărie să fie postat câte un gardian. Astfel în noaptea de 15-16 ianuarie 1930 au fost prinși în flagrant comuniștii Mihail Niculescu și Suzan Teodor la care s-au găsit 6 manifeste intitulate “Luna morții lui Lenin”, pe care voiau să le afișeze pe bulevard.²¹ În raportul secret, nr. 10 al Regimentului 6 Călărași către Serviciul de Siguranță al Chesturii Ploiești din 8 februarie 1930 se specifica faptul că „*dat fiind întinsa activitate ce o desfășoară partidul comunist din Prahova și faptul că în timpul de la 13 decembrie 1929 și până în prezent s-au aruncat în trei rânduri noaptea, manifeste comuniste în curtea cazărmei acestui Corp, Divizia 3-a Cavalerie cu ordinul secret nr. 152 din 3.II.1930, ordon a se lua cele mai severe măsuri pentru a prinde, aresta și înainta acelu Comandament agenții ce se dedau la răspândirea manifestelor în cazarmă*”²².

În adresa nr. 7665 din 18 martie 1930 a Chesturii Poliției Ploiești ne informează că la începutul anului 1930, conducătorii Partidului Comunist din România făcând constatarea că „*țărănimea a rămas în neactivitate și nu a fost posibilă atragerea și în organizațiile comuniste, s-a ajuns la concluzia că trebuiesc înființate sindicate țărănești și aceasta cât mai degrabă, pentru ca delegațiile acestor sindicate să poată lua parte la congresul general al sindicatelor unitare din țară și apoi la congresul internațional al țăranilor*”²³.

La Ploiești, sub pretextul unui viciu de formă, tribunalul a anulat lista Blocului Muncitoresc-Țărănesc pentru alegerile parlamentare din 1 iunie 1931, ce îl avea în frunte pe avocatul Stelian Nițulescu²⁴. În circumscripția Prahova pentru alegerile parlamentare din 1932 din partea B.M.Ț. și-au depus candidatura următorii: I. Brutus, I. Ionescu, At. Avram, Al. Ionescu, C. Niculescu, M. Constantinescu, Gh. Enache, St. Bontilă²⁵. Astfel în aceste alegeri pentru Adunarea Deputaților din 17 iulie 1932, Blocul Muncitoresc Țărănesc a obținut 609 voturi (0,87%) peste nivelul național de 0,32%, și s-a situat pe locul 9 din cele 16 grupări participante la scrutin, devansând L.A.N.C. (0,86%), Partidul Socialist Independent (0,83%), Partidul Poporului (0,82%), Sfatul Negustoresc (0,74%), Garda de Fier (0,55%), Partidul Evreiesc (0,33%), candidați Independenți (0,03%). Participarea B.M.Ț. la acest scrutin a fost analizată la ședința din 24 iulie 1932 a C.C. al B.M.Ț., unde instructorii ce s-au deplasat în județe au raportat despre activitatea desfășurată, în Rezoluția din octombrie 1932 a C.C. al P.C.R., precum și în presa de partid centrală și locală. Aceste documente au comentat condițiile proprii deosebit de grele, în care au acționat comuniștii, cucerirea cu acest prilej a unor noi simpatizanți pentru alegeri. Ele au criticat nefolosirea în suficientă măsură

¹⁸ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova, Fond Chestura Poliției Ploiești, dosar 182/1929, f.102.

¹⁹ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova, Fond Chestura Poliției Ploiești, dosar 253/1930, f.58.

²⁰ *Ibidem*, f. 48.

²¹ *Ibidem*, f. 33.

²² *Ibidem*, f. 99.

²³ *Ibidem*, f. 251.

²⁴ Simion Cutișteanu, Gh. I. Ioniță, *op.cit.*, p.191.

²⁵ „Monitorul Oficial”, nr. 173 din 26 iulie 1932, pp. 4556-4558.

a posibilităților legale, inactivitatea organizațiilor Blocului între două campanii electorale, împletirea într-o mică măsură a revendicărilor general programatice cu cele zilnice, trimiterea cu întârziere în teren a materialelor editate de centrala Blocului Muncitoresc Țărănesc.

Într-o notă informativă a Inspectoratului Regiunii I de Poliție din 8 martie 1933 se specifica faptul că urma să se organizeze o campanie în legătură cu aniversarea a cincizeci de ani de la moartea lui Karl Marx. Acțiunea comunistă după indicațiile date de Comitetul Central, trebuie să se îndrepte în mod concret în următoarele direcții: „1). *La orașe, trebuie organizată o comisiune mai largă din muncitorii cari au cunoștințe marxiste mai vaste și dacă este posibil din intelectuali bine pregătiți.* 2). *Crearea de seminarii muncitorești cu cursuri de scurtă durată, organizarea diferitelor conferințe și spectacole culturale, delegarea brigăzilor la fabrici și uzine, propagarea marxismului prin editarea operelor marxiste, în ediții populare cu broșuri, reviste și chiar în ziarele burgheze. –Brigăzile repartizate la fabrici și uzine vor urmări ca știrile în legătură cu problema muncitorească să fie publicate și aplicate pe pereți în tot timpul campaniei. Deasemenea trebuie să se acorde o deosebită importanță șomerilor, cărora trebuie să le arate cum să lupte după sistemul marxist*”²⁶.

Pentru alegerile parlamentare din 20 decembrie 1933, P.C.d.R. s-a prezentat prin noua formațiune politică, Liga Muncii, pe care a inițiat-o când a constatat precipitarea evenimentelor politice în direcția consultării electoratului, în locul Blocului Muncitoresc Țărănesc a cărui activitate a fost interzisă în februarie 1933. În conducerea Ligii, P.C.d.R. a trimis să acționeze comuniști mai puțin cunoscuți, pentru a putea astfel să desfășoare o campanie electorală de mase și să contracareze imediata ei interzicere de către Siguranță²⁷. Depunerea candidaturilor într-un număr atât de mic de județe, deși se hotărâse în ședința C.C. al Ligii Muncii din 3 decembrie să se cuprindă 45 de circumscripții, se explică în bună măsură prin atmosfera deosebită de încărcată în care s-a desfășurat această campanie electorală.

Liga Muncii a depus lista partidului pentru alegerile parlamentare din 20 decembrie 1933, în 13 circumscripții, inclusiv în județul Prahova ce cuprindea 8 candidați, în fruntea căreia se afla Gh. Dumitru, urmat de N. Ene, I. Vrabie, Gh. Marinescu, Victor Rotescu, C. Bunget, A. Truta, Gh. Atanasiu. Astfel în aceste alegeri pentru Adunarea Deputaților din decembrie 1933, Liga Muncii în circumscripția Prahova a obținut 366 voturi (0,52%), și s-a situat pe locul 11 din cele 13 grupări participante la scrutin, devansând Partidul Evreiesc (0,31) și Candidații Independenți (0,08%)²⁸.

În septembrie 1935 a fost încheiat, la Băcia, acordul între Frontul Plugarilor și Organizația Oamenilor Muncii Maghiari din România (MADOSZ), în noiembrie s-a semnat un acord similar, la București, între Blocul Democratic și Partidul Socialist (Popovici). În decembrie 1935, cele patru organizații au încheiat acordul de Front Popular la Țebea, în acest document se preciza că organizațiile semnatare vor lupta împotriva dictaturii fasciste²⁹. Organizațiile semnatare adresau un apel de colaborare Partidului Social-Democrat, Partidului Național-Țărănesc, Partidului Radical-Țărănesc. Campania electorală începută la finele lunii ianuarie 1936 pentru alegerile comunale din 29 aprilie 1936 pentru primariatul orașului Ploiești, s-a caracterizat prin eforturile P.C.d.R. de a ralia pe o platformă comună de luptă antifascistă partidele și organizațiile democratice. Rod al acestor eforturi a fost formarea unui front comun în care alături de P.C.d.R., au intrat organizațiile Partidului Social Democrat, Partidului Socialist-Unitar, Blocul Democratic și P.N.Ț³⁰. Alegerile de la 29 aprilie 1936 au marcat o nouă victorie a forțelor muncitorești împotriva candidaților guvernamentali, obținând 17 mandate corespunzând unui număr de voturi sensibil egal cu cel obținut de candidatul guvernamental, cu 3793 de voturi mai mare decât gogo-cuiziștii, și cu 3154

²⁶ Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova, Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 1/1933-1934, f.37.

²⁷ Titu Georgescu, *Organizații de masă legale conduse de P.C.R., 1932-1934*, București, Editura Politică, 1967, pp.143-185.

²⁸ „Monitorul Oficial”, nr. 300 din 29 decembrie 1933, pp. 8026-8028.

²⁹ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul xx*, București, Editura Paideia, 1999, p.310.

³⁰ Simion Cutișteanu, Gh. I. Ioniță, *op.cit.*, p 242.

mai mare decât Frontul Românesc al lui Vaida.

Partidul Comunist din România la 5 iulie 1937 a adoptat un document pentru alegerile parlamentare din decembrie 1937 denumit „Instrucțiuni pentru campania electorală din 1937”. De la bun început, în document era prezentată ideea necesității închegării Frontului Popular Antifascist, care să grupeze toate partidele și organizațiile dispuse a opune o rezistență hotărâtă ofensivei Gărzii de Fier.

Pentru alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937, P.C.d.R nu și-a depus candidatura datorită faptului că nu a putut să realizeze unificarea tuturor organizațiilor și partidelor muncitorești, care trebuia să se prezinte în alegeri împotriva Gărzii de Fier și a listei guvernamentale dar și datorită pactului de neagresiune încheiat între P.N.Ț. condus de Iuliu Maniu, Partidul „Totul pentru Țară”, și P.N.L- G. Brătianu.

În concluzie, după transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist din România, în anul 1921 activitatea noii formațiuni politice la nivelul județului Prahova a fost puternică și datorită capacităților industriale ale județului, astfel muncitorii din rafinăriile petroliere au fost atrași de ideile comuniste. Manifestările simpatizanților comuniști locali au fost dese, ele fiind atent monitorizate de autorități care supravegheau orice mișcare contra ordinii și liniștii publice, pentru că așa erau percepuți aceștia că acționează. Cu toate măsurile luate de autorități pentru a preîntâmpina răspândirea comunismului în localitățile din județul Prahova, simpatizanți sau membri ai acestui curent politic de stânga au fost identificați. Scorurile electorale ale Partidului Comunist din România la alegerile comunale și parlamentare în județul Prahova din perioada interbelică au fost mici, clasându-se pe ultimele locuri.

BIBLIOGRAPHY

I.Documente inedite

Serviciul Județean Prahova al Arhivelor Naționale :

- 1)Fond Chestura Poliției Ploiești, dosar 135/1927, 182/1929, 253/1930 ;
- 2)Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 4/1919-1926, 1/1933-1934.

II. Presa

1. *Înainte*, Ploiești, 29 nov. 1928;
2. *Lumina*, Ploiești, nr.3, 1 martie 1929;
3. *Luceafărul*, Ploiești, 5 martie 1929;
- 4.*Monitorul Oficial*, nr. 277 din 10 martie 1922, nr. 122 din 4 iunie 1926, nr. 153 din 14 iulie 1927, nr. 283 din 19 decembrie 1928; nr. 173 din 26 iulie 1932; nr. 300 din 29 decembrie 1933;
5. *Ploieștii*, Ploiești, nr. 329, din 16 decembrie 1928.

III.Lucrări

- 1.*Documente din istoria partidului comunist și a mișcării muncitorești revoluționare din România, 1921-1924*, Editura Politică, București, 1970;
2. CUTIȘTEANU, Simion ; IONIȚĂ ,Gh. I., *Electoratul din România în anii interbelici*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1981;
3. GEORGESCU, Titu, *Organizații de masă legale conduse de P.C.R., 1932-1934*, Editura Politică, București, 1967;
4. LUCHIAN, Emilia, *Fereastră în timp. Orașul Ploiești în anul 1928*, Editura Scrisul Prahovean, Cerașu, 2010;
5. MUȘAT,Mircea, ARDELEANU, Ion , *România după Marea Unire*, vol. II, Partea I, 1918-1933,Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986;
6. SCURTU, Ioan; BUZATU Gheorghe, *Istoria românilor în secolul xx*, Editura Paideia, București,1999.